

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postmottak@bld.dep.no

Deres referanse: 13/4712

Vår referanse: 14/4081

Bergen, 10. april 2014

Merknader til forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson, jf. nytt annet ledd i barnevernloven § 4-1 .

Regionalt kunnskapssenter for barn og unge - psykiske helse og barnevern, Vest (RKBU Vest), Uni Helse, Uni Research, viser til mottatte høringsdokumenter om ny forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson. RKBU Vest har utarbeidet et hørings svar i samarbeid med RKBU Nord, RKBU Midt-Norge og RBUP Øst og sør. Pga. ulik eierorganisering sender vi separate med likelydende hørings svar.

RKBU Vest ble etablert i 2011 ved en fusjon mellom RBUP Vest (Regionsenter for barn og unges psykiske helse) og BUS Vest (Barnevernets utviklingssenter på Vestlandet). RKBU Vest sitt formål er å bidra til å øke kvaliteten på tjenestene innen alle sentrale områder i arbeidet med barn og unges psykiske helse og barnevern. Våre primær oppgaver er kunnskaps- og kompetanseutvikling gjennom undervisning, forskning, utviklingsarbeid og informasjonsvirksomhet.

RKBU Vest er positive til en egen forskrift om barns rett til medvirkning og mulighet til å ha en særskilt tillitsperson i egen barneverns sak og vi er opptatt av at forskriften formuleres slik at intensjonen i lovendringen blir tydelig.

Nytt annet ledd i barnevernloven §4-1 om barnets beste lyder:

«Barne skal gis mulighet til medvirkning og det skal tilrettelegges for samtaler med barnet. Barn som barnevernet har overtatt omsorgen for kan gis anledning til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til. Departementet kan gi nærmere forskrifter om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon.» I krafttrådelse fra 01.06.2014

Dersom intensjonene med denne lovendring skal gi en forbedret praksis i henhold til barns medvirkning i egen sak, ser RKBU Vest nødvendigheten av at følgende presiseringer tydelig fremkommer i forskriften.

- RKBU Vest mener det er viktig at forskriften presiserer tydeligere i alle ledd at medvirkning handler om barnevernets plikt til å sikre seg at barnet har forstått den informasjonen som blir gitt, at barnet gis adekvat mulighet for å uttrykke sitt syn og at barnets syn blir tatt hensyn til ved avgjørelser som vedrører barnets liv.
- Barnevernets saksbehandlere som skal samtale med barnet må ha kompetanse i å tilrettelegge og gjennomføre samtaler med barn i aktuell alder og være informert om hvordan barnets rettigheter kan ivaretas.
- Barnets rett til informasjon om hva saken gjelder **før** barnet uttaler seg må overholdes. Det skal beskrives hvordan informasjon og samtale er tilrettelagt og dokumenteres i barnets journal. Dersom barnet ikke blir informert, skal det begrunnes og dokumenteres skriftlig i barnets journal.

- Barnets rett til å bli informert, hørt og gitt mulighet for innflytelse **før** avgjørelser som har betydning for barnets liv må ivaretas. Det skal beskrives og dokumenteres i barnets journal hvordan det er ivaretatt. Dersom barnet ikke blir informert, hørt og gitt mulighet til innflytelse, skal dette begrunnes skriftlig i barnets journal.
- Barnets rett til å bli informert, hørt og gitt mulighet til innflytelse **etter at** beslutninger som vedrører barnets liv, er tatt, skal ivaretas. Barnet må få begrunnelser og forklaring dersom barnets uttrykte syn, bekymringer og behov ikke er tatt hensyn til. Barnets syn, bekymringer og behov må dokumenteres og ved beslutninger motstridende barnets syn, bekymringer, og behov skal beslutningen begrunnes og evt. fravikelse av barnets uttalte syn, bekymringer, behov dokumenteres i barnets journal.
- Barnets tillitsperson er en ny aktør som kommer i tillegg til de øvrige aktører i barnevernssaken. I dette tilfellet en rolle som med unntak av taushetsplikt, skal være en frivillig og ikke-formalisert ordning uten økonomisk kompensasjon. Det er ikke vanskelig å se for seg at en slik rolle kan utfordre taushetsplikts bestemmelser, skape uklare ansvarsforhold og mulige interessekonflikter opp mot andre ordninger og involverte personer i barnevernssaken. Som eksempelvis foreldre/fosterforeldre, tilsynsfører, ordningen med muligheten til å la seg bistå av advokat eller fullmektig jfr. forvaltningslovens § 12 og hjelpevergeordningen. Når det gjelder barnets mulighet til å ha en egen tillits person i møte med barnevernet ønsker vi at følgende presiseres i for skriften. Kap.3 § 10 –« *Barnet velger selv hvem som skal være barnets tillitsperson*» samtidig har barnevernet anledning til å utelukke noen som tillitsperson i kraft av sitt omsorgsansvar. At barneverntjenesten skal samarbeide og legge til rette for at tillitspersonen skal kunne utøve rollen sin virker i denne sammenheng noe vagt (§12). Det fremstår også som noe uklart når og på hvilket grunnlag barnets valg av tillitsperson bør overprøves av barneverntjenesten (§10). Dersom barnevernet må utelukke tillitsperson som er ønsket av barnet skal dette begrunnes og dokumenteres i barnets journal.
- For at tillitspersonen skal kunne oppfylle sin rolle og intensjonen om å være til støtte for barnet og sørge for at barnets opplevelse av egen situasjon kommer fram, bør denne forskrift følges opp med et rundskriv, en veileder og/eller eventuelt et opplæringsprogram for tillitspersoner.
- Selv om ordningen er gratis kan det føre til økte utgifter for barneverntjenesten i form av avsatt tid til veiledning og tilrettelegging for tillitspersonen Økonomisk kompensasjon bør derfor vurderes (Kapittel 4). Ordningen bør også følges opp med en evaluering.

Reidar Jakobsen
Leder RKBU Vest